

Viorela-Valentina DIMA,
Universitatea din București
Școala Doctorală 'Limbi și Identități Culturale'
Academia de Studii Economice, București

Interpretarea temporală a propozițiilor relative restrictive în limbile engleză și română

Lucrarea de față își propune să analizeze relațiile temporale ce se stabilesc între propozițiile relative restrictive și regentele lor, în limbile engleză și română. În cadrul primei secțiuni sunt prezentate pe scurt premisele teoretice, iar celelalte secțiuni ilustrează factorii care influențează interpretarea temporală a acestui tip de subordonată. În concluzie, se arată în principal că atunci când propoziția regentă conține un morfem temporal trecut, morfemul temporal din subordonată poate fi trecut sau non-trecut în funcție de valoarea temporală atribuită nominalului regent.

1. Introducere

După cum reiese din exemplele de mai jos, între relativele restrictive (RR) și regentele lor se stabilesc relații temporale de simultaneitate (1a.,a'.) - (2a.,a'.), anterioritate (1b.,b'.) - (2b.,b'.) sau posterioritate (1c.,c'.) - (2c.,c'.). Morfemul temporal din RR poate fi (i) în mod necesar trecut - vezi (1), sau (ii) prezent/ viitor - vezi (2), ca și în exemplele de vorbire indirectă din (3) și respectiv (4)¹. Din acest punct de vedere, putem analiza ambele tipuri de subordonate – i.e. relativele restrictive și completivele directe - făcând apel la conceptul de 'dublu acces temporal', definit de Abusch (1997), și Giorgi & Pianesi (1997) drept posibilitatea de a interpreta evenimentul din subordonată ca valabil atât în trecut, la timpul de referință stabilit de regentă, cât și în prezent, atunci când are relevanță pentru vorbitor.

(1)a. *Am avut o carte care mi-a plăcut foarte mult* (Gram. Acad.2: 368)

a'. *[In 1916] The first outdoor advertising industry award was given for a billboard that promoted outdoor advertising*². (În 1916, primul premiu din industria publicității de exterior a fost acordat pentru un panou care promova publicitatea de exterior.)

b. *Nu era acum Olga aceea pe care cu 5 luni în urmă o văzusem*. (Gram.Acad.2:281)

b'. *In front of me, [...] I again saw a person who appeared to be the same man I had seen earlier*[...]³. (În fața mea am văzut din nou o persoană care părea să fie același bărbat pe care-l văzusem mai devreme.)

c. *[Membrii trupei] Cargo [...] au compus 1989, un cântec ce avea să prevestească evenimentele din decembrie*⁴.

c'. *376 days ago [...] I made a decision that was going to affect me on a level that nothing had ever had on me before*⁵. (Acum 376 de zile am luat o hotărâre care avea

1 Exemplele din limba engleză sunt traduse în limba română cu respectarea timpului verbal folosit în original – i.e. un timp trecut din engleză este redat printr-un trecut în română ș.a.m.d. Prin urmare, considerăm că nu mai este necesară glosarea exemplilor.

2 <http://scriptorium.lib.duke.edu/road/timeline-1910.htm>

3 <http://www.mindytran.com/witness%20statement.htm>

4 <http://ro.wikipedia.org/wiki/Cargo>

5 <http://www.r4nt.com/v5/article/147/>

- să mă afecteze într-o măsură în care nu mă mai afectase nimic înainte.)
- (2)a. *M-a prezentat un unchi al meu cu care sunteți prieten.* (Gram.Acad.2: 279)
- a'. *I bought a book that is full of paper kite plans⁶.* (Am cumpărat o carte care cuprinde o mulțime de schițe pentru construcția zmezelor de hârtie.)
- b. *În plus, mi s-a îndeplinit visul pe care-l am de mai mulți ani: de a avea o viață tihnită,*
- b'. *The dream I've had about witnessing a Sinatra recording session came true [...]⁷.* (Visul pe care-l am de a fi martor la o ședință de înregistrări cu Frank Sinatra mi s-a împlinit.)
- c. *L-ai văzut pe profesorul care va conferenția/ conferențiază mâine?* (Gram.Acad. 2: 369)
- c'. *How did you meet the guests that will be introduced later in the show?⁸* (Cum i-ai întâlnit pe invitații ce vor fi prezentați mai târziu în emisiune?)
- (3)a. *A spus că îi plăcea foarte mult cartea aceea.*
- a'. *He said he liked that book very much.* (A spus că îi plăcea foarte mult cartea aceea.)
- b. *Ea a declarat că fusese aleasă pe baza meritelor sale pentru bursa de anul trecut.*
- b'. *She declared that she had been selected for the previous year's scholarship due to her outstanding results.* (Ea a declarat că fusese aleasă pe baza meritelor sale deosebite pentru bursa de anul trecut.)
- c. *Mi-a spus că avea să se mute din oraș în câteva luni, dar n-a făcut-o.*
- c'. *She told me that she was going to move out of town in a few months' time, but she hasn't.* (Mi-a spus că avea să se mute din oraș în câteva luni, dar n-a făcut-o.)
- (4)a. *A spus că îi place foarte mult cartea aceasta.*
- a'. *He said he likes this book very much.* (A spus că îi place foarte mult cartea aceasta.)
- b. *Ea a declarat că ocupă această funcție datorită meritelor sale.*
- b'. *She declared that she holds the current position due to her outstanding results.* (Ea a declarat că ocupă această funcție datorită meritelor sale deosebite.)
- c. *Mi-a spus că o să se mute din oraș în câteva luni.*
- c'. *She told me that she is going to move out of town in a few months' time.* (Mi-a spus că o să se mute din oraș în câteva luni.)

În plus, se va arăta că interpretarea temporală a RR se bazează pe doi factori - (i) interacțiunea dintre timpul verbal din subordonată și cel din regentă, (ii) localizarea temporală a substantivului regent. Acest lucru este posibil întrucât semantica RR se bazează pe 'intersecție de seturi'⁹ - cu alte cuvinte, în exemplul (1a.) setul de cărți pe care le-am avut se intersectează cu setul de lucruri care îmi plăceau, rezultatul fiind un set (restrâns) de cărți care îmi plăceau la un moment dat.

Teoriile privind localizarea temporală a substantivului regent sunt de natură *pragmatico-semantică* sau *sintactică*. Acestea vor fi prezentate pe scurt în cele ce urmează.

Din punct de vedere *pragmatic*, Enç (1981)¹⁰ susține că interpretarea temporală a Grupurilor Nominale (GN) este independentă de cea a Grupurilor Verbale (GV), fiind dependentă doar de context. Exemplele din (5) arată că GN au valoare temporală trecut (fugarul este de fapt un fost fugar, întrucât are un nou statut, acela de întemnițat), iar GV

6 <http://www.43things.com/things/view/29324>

7 <http://www.amazon.com/Frank-Sinatra-Off-Record-Documentary/dp/B000009NNC>

8 <http://austince.name/docs/tolstoy.txt>

9 "set intersection" (Grosu & Landman (1998: 125-126))

10 Apud Musan (1995:14-18)

valoare temporală prezent.

- (5) a. *Every fugitive is now in jail./ Fiecare fugar este acum la închisoare.*
b. *Every former fugitive is now in jail./ Fiecare fost fugat este acum la închisoare.*

Totuși, Musan (1995:17ff) arată că există cazuri în care interpretarea temporală a GN depinde de cea a GV - vezi (6b.) care înseamnă că 'profesorii din anii 60 erau tinei în anii 60', spre deosebire de (6a.) care are două interpretări, fie sinonimă cu cea a lui (6b.), fie 'profesori de acum erau tinei în ani 60'. În plus, există contexte în care interpretarea temporală a GN se face prin prisma Principiului Cooperării al lui Grice (1975), în special pe baza Maximei cantității (i.e. oferă atâta informație câtă este necesară, nici mai multă, nici mai puțină.) - vezi (7a.) din care se înțelege că Gregory nu mai este în viață datorită utilizării timpului verbal trecut.

- (6)¹¹ a. *In the fifties, all professors were young./ În anii 60 toți profesorii erau tineri.*
b. *In the fifties, professors were young./ În anii 60 profesorii erau tineri.*
(7) a. *Gregory was from America./ Gregory era din America*¹².
b. *Gregory is from America. / Gregory este din America.*

Din punct de vedere *semantic*, Musan (1995:12ff) introduce noțiunile de 'timp al predicției' și 'timp al existenței' unui individ, definite după cum urmează: *timpul predicției* este intervalul temporal în care se susține că predicatul (i.e. proprietatea) se aplică la individ, iar *timpul existenței* este timpul sau momentul în care există individul.¹³ (7a.) de mai sus este un predicat 'individual-level' și implică un timp trecut al existenței individului, pe când (8) de mai jos este un predicat 'stage-level' care nu are implicații asupra timpului existenței individului¹⁴:

- (8) *Gregory was in town last week. / Gregory a fost în oraș săptămâna trecută.*

Din punct de vedere *sintactic*, Lecarme (1996, 1999)¹⁵ propune ca structura sintactică a GN să fie considerată paralelă cu cea a complementelor propoziționale (CP) - ambele conțin un lanț temporal realizat drept Determinant-Timp-Nominal și, respectiv, Complementizator-Timp-Aspect-Verb, în care un operator temporal leagă variabila 'enitate', respectiv

11 Musan's (1995:18) examples (15a.,b.)

12S. Reinheimer- Râpeanu mi-a atras atenția că există posibilitatea să contracarăm efectele folosirii morfemului trecut, într-un context de tipul celui din (ic.). Totuși, atunci când se rostește (1a.), fără alte adăugiri, propoziția este echivalentă cu (1b.), ambele arătând că respectivul coleg nu mai este în viață. Prin urmare putem considera că imperfectul românesc are o semnificație de bază (i.e. *default reading*) de anterioritate față de momentul vorbirii.

(i) a. Am avut un coleg care era din Spania.
b. Am avut un coleg care era din Spania. Din păcate a murit.
c. Am avut un coleg care era din Spania. Dar nu mai știu nimic de el (nici dacă a murit sau nu).

13 'the predication time is the time interval during which the predicate is asserted to hold of an individual'; 'the time of existence is the time at which the individual exists'.

14Pentru clasificarea substantivelor în predicate 'stage-level', 'individual-level' și 'kind-level' vezi Kratzer (1988).

15 Apud Lecarme (2003:286)

'eveniment'¹⁶. Propozițiile relative din (9c.,d.) și completivele directe din (9a.,b.) sunt interpretate temporal în mod similar, pornind de la ideea existenței a două copii ale celor două tipuri de subordonate - o copie *in situ*, cealaltă ca adjunct al regentei, ambele fiind interpretate la LF (Stowell 1993)¹⁷:

- (9) a. *John said that Bill had left by the time he arrived. / Ion a spus că Bill plecase până să ajungă el.*
b. *John said that Mary is pregnant. / Ion a spus că Maria este însărcinată.*
c¹⁸. *Last night, John gave the book to the professor he met at the party. / Aseară, Ion i-a dat cartea profesorului pe care l-a întâlnit la petrecere.*
d. *Last night, John gave the book to the professor you met. / Aseară, Ion i-a dat cartea profesorului pe care l-ai întâlnit tu.*

Prin cercetarea relațiilor temporale care se stabilesc între relativele restrictive și regentele lor sperăm să obținem o perspectivă unitară a fenomenelor ce caracterizează grupul nominal și grupul verbal. Prezentul studiu are drept scop identificarea factorilor morfologici și *pragmatico-semantic*i care influențează interpretarea relativelor restrictive, urmând ca factorii sintactici să fie examinați într-un studiu ulterior. Lucrarea este organizată după cum urmează: secțiunea 2 exemplifică relațiile temporale de simultaneitate dintre RR și regentele lor, secțiunea 3 este dedicată contextelor în care evenimentele din RR sunt anterioare celor din regentă, exemplele discutate în secțiunea 4 prezintă RR cu evenimente posterioare celor din regentele lor, iar ultima parte este rezervată concluziilor.

2. Relația de simultaneitate

În această secțiune analizăm exemple de simultaneitate temporală între RR și regentele lor. Vom vedea că există contexte cu și fără prezența fenomenului de concordanță a timpurilor.

Atunci când apare concordanța timpurilor, observăm că nu este posibilă folosirea unui timp prezent în subordonată atunci când în principală apare un timp trecut. Acest lucru este valabil în ambele limbi, așa cum reiese din (10)- (13). Exemplele sunt grupate pentru a arăta că noțiunea lui Musan (1995) de 'timp al existenței' individului este esențială în interpretarea temporală a RR: pe de o parte, atunci când entitatea denotată de GN regent este localizată în trecut, verbul din RR este la un timp trecut, și pe de altă parte că atunci când entitatea denotată de GN regent nu este localizată în trecut, prezența unui morfem trecut în RR este cerută de alți factori.

Astfel, din (10) și (11) reiese că în RR apare un morfem temporal trecut atunci când entitatea denotată de nominalul regent este localizată în trecut. În context se înregistrează trei posibilități: (i) entitatea nu mai există pentru că a fost distrusă (dacă înțelegem (10a.) cu o continuare de genul 'cartea a ars' și (11b.) cu o continuare de genul 'panoul nu mai există'); (ii) entitatea nu mai este 'vizibilă' (în (10b.) odată înlăturate panourile se folosește trecutul, pe când pentru panourile cu filmul 'Codul lui Da Vinci', care sunt încă la vedere, se folosește prezentul); sau (iii) existența entității respective nu mai este relevantă pentru vorbitor (dacă înțelegem (10a.) cu o continuare de genul 'cartea nu îmi mai aparține'). Așa cum reiese din

¹⁶ Vezi și Enç (1987), Lecarme (2003), Lecarme (2004), Smith (2004)

¹⁷ Apud Cornilescu (2004a.)

¹⁸ Examples (62c.,d.) belong to Cornilescu (2004a.:136)

(10a') și (10b'), în RR este permis un morfem prezent dacă se poate recupera din context o localizare temporală prezentă pentru nominalul regent - i.e. dacă încă mai există cartea, respectiv panourile.

- (10) a. *Am avut o carte care mi-a plăcut foarte mult.* (Gram. Acad.2: 368)
a'. *Am avut o carte care îmi place foarte mult. Dar am dat-o în dar prietenului meu.*
b. *În semn de respect pentru Papă, firma L'Oréal Polska [...] a dat jos panourile publicitare care promovau un produs anticelulitic, înfățișând părți dezgolite dintr-o siluetă feminină. Totuși, mai mult decât de fesele cu celulită, partea bisericească este deranjată de panourile publicitare care promovează filmul "Codul lui Da Vinci", expuse pe traseul urmat de Benedict al XVI-lea¹⁹.*
- (11) a. *[...when I was looking at the book list on my friend David Reed's web site...] I noticed a book I liked, the Innovators Dilemma, that I had forgotten to recommend.²⁰ ([... în timp ce mă uitam pe lista de cărți de pe site-ul prietenului meu David Reed] am observat o carte care îmi plăcea, 'The Innovators Dilemma', pe care uitasem s-o recomand.)*
b. *[In 1916] The first outdoor advertising industry award was given for a billboard that promoted outdoor advertising²¹. (În 1916, primul premiu din industria publicității de exterior a fost acordat pentru un panou care promova publicitatea de exterior.)*

Din exemplele grupate sub (12) și (13) reiese că atunci când timpul de referință al substantivului regent este prezent/ nedeterminat, prezența unui morfem trecut în RR este cerută de alți factori. La o examinare mai atentă a exemplurilor din (12a.,b.) și (13a.) observăm că subordonatele RR conțin verbe din clasa aspectuală a non-*stărilor*²² – acestea sunt interpretate ca anterioare verbului din propoziția regentă atunci când sunt combinate cu un morfem trecut²³. Exemplul din (13b.) este dat pentru a susține ideea importanței clasei aspectuale căreia îi aparține verbul din RR – numai dacă RR conține un verb din clasa *stărilor* este posibilă apariția unui morfem prezent în subordonată.

- (12) a. *Toate studiile care au făcut o analiză pentru țara noastră au arătat faptul că dintre domeniile cele mai căutate pentru externalizarea serviciilor se află IT&C²⁴.*
b. *Poștașul glumea cu toate nevestele ce întâlnea pe drum.* (Gram.Acad.2: 368)
- (13) a. *He avoided the gaze of people that he passed / [*passes], who turned their heads to*

¹⁹http://www.adevarulonline.ro/2006-05-26/Externe/papa-benedict-al-xvi-lea-viziteaza-tara-natala-a-lui-ioan-paul-al-ii-lea_186017.html

²⁰<http://www.bricklin.com/affiliatesdilemma.htm>

²¹<http://scriptorium.lib.duke.edu/road/timeline-1910.htm>

²²Pentru clasificarea aspectuală a predicatelor vezi, între alții, Dușescu-Coliban (1983), Smith (1997), Ștefănescu (1988).

²³ În plus, (12a', a'') și (12b',b'') de mai jos arată că atunci când o non-*stare* apare cu un morfem prezent în subordonata RR trebuie să existe un morfem prezent și în regentă:

- (12) a'. *Toate studiile care *fac o analiză pentru țara noastră au arătat faptul că dintre domeniile cele mai căutate pentru externalizarea serviciilor se află IT&C.*
a''. *Toate studiile care fac o analiză pentru țara noastră arată faptul că dintre domeniile cele mai căutate pentru externalizarea serviciilor se află IT&C.*
b'. *Poștașul glumea cu toate nevestele ce *întâlnește pe drum.*
b''. *Poștașul glumește cu toate nevestele ce întâlnește pe drum.*

²⁴<http://www.ziare-online.com/ziare/romanesti/ziar.php?adresa=http://www.curentul.ro/curentul.php>

*look at the overgrown urchin with his stubbly chin and dripping body*²⁵. (Evita privirea persoanelor pe lângă care trecea / [trece], care își întorceau capul pentru a se uita la flăcăul trecut cu barba țepoasă și corpul ud learcă.)

- b. *We had the ability to provide the planner with comparative reports that showed / [show] who had registered and booked housing, and not booked housing*²⁶. (Eram în măsură să introducem în program rapoarte care arătau / [arată] cine se înscriesese și rezervase cazare, și cine nu rezervase cazare.)

În continuare prezentăm contexte în care corespondența timpurilor nu se aplică în mod necesar, cu alte cuvinte, în RR poate apărea un morfem prezent. Așa cum a rezultat din discuția exemplurilor din (12) și (13), acest lucru este posibil cu două condiții: (i) atunci când substantivul regent are un timp de referință prezent/ nedeterminat, și (ii) în RR apar verbe din categoria aspectuală a *stărilor*, întrucât acestea prezintă proprietăți *individual-level* ale substantivului regent. Exemplele din (14) – (15) de mai jos conțin *stări* propriu-zise în subordonatele RR, iar cele din (16) – (17) conțin *stări* derivate din alte clase aspectuale de verbe.

- (14) a. *M-a prezentat un unchi al meu cu care sunteți prieten*. (Gram.Acad.2: 279)
b. *Prețul unui loc pe un zbor de care sunt interesat a crescut de când am verificat secțiunea de rezervări online a SkyEurope Airlines*²⁷.
c. *De vreo trei săptămâni lucrăm la un manual pentru CPSS. [...] Îmi alesesem capitolele care tratau /tratează instalările de Software și instalarea Windowsului. [...]*²⁸
- (15) a. *The Company of Friends helped me find people with similar interests. Coincidentally, there was a person who lives in my subdivision about 3/4 mile away!*²⁹ (Compania de Prieteni m-a ajutat să găsesc oameni cu aceleași interese ca ale mele. Prin coincidență, exista și o persoană care locuiește în zona mea, la o depărtare de aproximativ 1,2km.)
b. *I bought a book that is full of paper kite plans*³⁰. (Am cumpărat o carte care cuprinde o mulțime de schițe pentru construcția ymeelor de hârtie.)
c. *Jon Stephens and Jody Kerr wrote the chapters that follow mine on how to build a shopping system, from database design and security*³¹. (Jon Stephens și Jody Kerr au scris capitolele care vin după al meu despre cum să-ți alcătuiesti un sistem de cumpărături pornind de la designul și siguranța unei baze de date.)
- (16) a. *Intr-o zi, un prieten bun mi-a spus că a cumpărat o carte care 'povestește' despre mine*³².
b. *Terenul pe care este construit [Hanul lui Manuc] a aparținut, până la sfârșitul*

25 <http://www.wordhoard.co.uk/liz.htm>

26 http://www.passkey.com/press_room/testimonials.html

27 <http://www1.skyeurope.com/ro/Default.aspx?CatID=93&id=1&Template=Print>

28 <http://www.mielu.ro/munte/scris/j/siriu.html>

29 <http://www.fastcompany.com/friends/faq.html>

30 <http://www.43things.com/things/view/29324>

31 <http://www.info-arch.org/lists/sigia-l/0301/0236.html>

32 http://vuducan.blogspot.com/2005_11_01_vuducan_archive.html

secolului al XVIII-lea, Curții domnești³³.

- (17) a. *I [...] told him that [...] I wrote a book which tells my story and shows others how they can create a product and begin a successful business from home as well³⁴. (I-am spus că am scris o carte care spune povestea vieții mele și le arată altora cum pot să creeze și ei un produs și să înceapă de acasă o afacere de succes.)*
- b. *A nobleman's younger son who obtained the land the castle is built on through marriage and needed to establish his own domain built the castle of Frankenstein³⁵. (Fiul cel mai mic al unui nobil care a obținut prin căsătorie terenul pe care este construit castelul și care trebuia să-și întemeieze propriul domeniu a construit castelul lui Frankenstein.)*

În concluzie, datele prezentate în această secțiune sugerează că forma verbală din subordonata relativă restrictivă depinde de: (i) forma verbală din regentă, (ii) clasa aspectuală din care face parte verbul din subordonată, și (iii) interpretarea temporală a substantivului regent. Astfel, când verbul din regentă este la un timp trecut, verbul din RC poate apărea fie la un timp prezent fie la un timp trecut. Pe de o parte, RR este interpretată temporal ca simultană cu regenta ei când verbul din subordonată este fie o *stare* cu un morfem de past simple/imperfect, fie o non-*stare* cu un morfem de past continuous/imperfect. Pe de altă parte, RR are un dublu acces temporal, fiind interpretată ca simultană cu verbul din regentă și cu momentul vorbirii ('acum'), atunci când în subordonată se află o *stare* (fie ea propriu-zisă, fie derivată din alte clase aspectuale de verbe) și substantivului regent i se atribuie un timp de referință prezent (i.e. entitatea la care face referire încă există). În consecință, considerăm că există o corelație între o formă verbală de prezent, o proprietate individual-level și un timp prezent al existenței entității în discuție.

3. Relația de anterioritate

În această secțiune analizăm cazuri în care subordonatele RR stabilesc o relație de anterioritate temporală față de regentele lor. Ca și în secțiunea anterioară, vom vedea că există contexte cu și fără prezența fenomenului de concordanță a timpurilor.

În privința contextelor în care apare fenomenul de concordanță a timpurilor, s-a arătat în supcapitolul anterior că subordonata RR stabilește o relație de anterioritate cu regenta sa dacă în subordonată apare un verb de tipul non-*stare* la timpul past simple/perfect compus (vezi exemplele (12a.) și (13a.)). În continuare vom analiza contexte în care în subordonată apar *stări* și non-*stări* cu un morfem trecut.

Și în cadrul acestei subsecțiuni vom vedea că noțiunea de 'timp al existenței' individului denotat de GN regent este esențială în interpretarea temporală a RR. Astfel, exemplele din (18) și (19) de mai jos arată că entitatea denotată de nominalul regent este localizată în trecut, fapt ce atrage după sine folosirea unui morfem trecut în subordonata RR. Localizarea în trecut se face contextual prin folosirea unui verb dintr-o clasă aspectuală telică în propoziția regentă – i.e. un verb de tipul 'a se desprinde din' (vezi (18a.)), 'a distruge' (vezi (18b.,c.) sau (19b.,c.)), 'a dărâma' (vezi (19a.)).

- (18) a. *"Companiile românești de construcții s-au divizat după 1990, iar din trusturile de*

33 http://ro.wikipedia.org/wiki/Hanul_Manuc

34 <http://www.zerotosixfigures.com/journal/jan162004.html>

35 <http://www.armchairgeneral.com/forums/archive/index.php/t-14424.html>

construcții care aveau 2.000-3.000 de angajați s-au desprins firme mai mici, care acum rezistă cu greu pe piață", a declarat Florian Florescu, directorul economic al companiei de construcții Arcom³⁶.

b. Foștii șefi ai SRI și SIE [...] au distrus documentele care incriminau Poliția Politică³⁷.

c. Fostul carabinier i-a amenințat chiar cu moartea pe foștii sai colegi și a distrus mașina care îl ducea la închisoare³⁸.

d. Potrivit lui Dumitreț, în interiorul comunei [Ocoliș] apele au distrus în întregime drumul comunal care face accesul spre Lunca Largă³⁹.

(19) a. A vast crowd assembled in Berlin and the result, ultimately, was that the Wall that had been built to stop East Germans from fleeing to the west was brought down⁴⁰. (O mulțime impresionantă s-a adunat în Berlin și în cele din urmă rezultatul a fost că Zidul care fusese construit pentru a-i împiedica pe est-germani să fugă în Vest a fost dărâmat.)

b. The Sandy Burger affair is so obvious. Berger destroyed the documents that showed that Clinton was negligent⁴¹. ([Despre ce este vorba în] Afacerea Sandy Burger este evident. Berger a distrus documentele care arătau că Clinton a fost neglijent.)

c. The blast destroyed the building that housed Shehadeh and also killed his wife and one of their children⁴². (Explozia a distrus clădirea care îl găzduia pe Shehadeh și de asemenea i-a ucis soția și pe unul dintre copiii lor.)

d. Israel struck the Lebanese capital's airport for the third time in 24 hours [...] and destroyed the building that houses the home of Hezbollah chief Sheikh Hassan Nasrallah⁴³. (Israelul a atacat aeroportul capitalei libaneze a treia oară în 24 de ore [...] și a distrus clădirea care îl găzduiește pe șeful Hezbollah, Șeicul Hassan Nasrallah.)

e. In Gaza, the Israeli military struck and partially destroyed the building that houses the Palestinian foreign ministry⁴⁴. (În Gaza, armata israeliană a atacat și a distrus parțial clădirea care găzduiește Ministerul de Externe palestinian.)

f. In Gaza City Israel nearly destroyed the building that contained the Palestinian-Hamas Foreign Ministry⁴⁵. (În orașul Gaza Israelul aproape a distrus clădirea care găzduia Ministerul de Externe Palestinian-Hamas.)

g. Director Maier reported on the news of a fire on Saturday, December 28, 2002 that totally destroyed the building that housed the West Warren Library Association⁴⁶. (Directorul Maier a spus la știri despre un incendiu de sâmbătă, 28 decembrie 2002,

36 http://www.zf.ro/articol_88936/fara_investitii_masive__constructorii_romani_nu_vor_lua_contractele_mari_din_manana_firmelor_straine.html

37 http://www.hotnews.ro/articol_39753-Interviu-cu-Pacepa-Securistii-sunt-si-azi-deasupra-legii.htm

38 <http://www.romaniaitalia.net/content/view/3126/222/>

39 <http://www.9am.ro/revistapresei/Social/14697/Bilantul-dezastrului>

40 <http://www.cit.gu.edu.au/~davidt/berlin.htm>

41 <http://tigerhawk.blogspot.com/2006/10/sandy-berger-mystery.html>

42 <http://nucnews.net/nucnews/2002nn/0207nn/020724nn.htm>

43 http://news.monstersandcritics.com/middleeast/article_1181044.php/Israel_steps_up_Lebanon_attacks_Hezbollah_rocketsgunboat_angry_exchanges_at_UN

44 http://occidentality.blogspot.com/2006_07_01_archive.html

45 <http://crossfirewar.com/index.php?m=20060713>

46 <http://mblc.state.ma.us/mblc/board/minutes/2003/january2003.php>

care a distrus în întregime clădirea care găzduia Asociația Librărilor West Warren.)
h. *In the Northern part of the park, in the so-called Alexander Park, they [...] completely destroyed the frame cottage which served as billets for officers[...].⁴⁷. (În partea nordică a parcului, în așa-numitul Parc Alexandru, ei [...] au distrus complet cabana care servea drept cazarmă pentru ofițeri.)*

Interesante sunt contextele din (18d.) și (19d.) în care, deși se vorbește despre distrugerea entității denotate de GN regent, este posibilă folosirea unui morfem prezent în RR. Deși în (18d.) se vorbește despre distrugerea 'în întregime' a drumului, se pare că în acest context mai importantă decât localizarea temporală trecută (care ar cere un timp trecut în RR) este relevanța prezentă pentru vorbitor. Cu alte cuvinte, s-ar putea înțelege de exemplu că drumul din (18d.) sau clădirea din (19d.) ar putea fi refăcute și prin urmare ar putea îndeplini din nou funcțiile pe care le serveau înainte de distrugere. Dacă, însă, accentul cade pe distrugerea totală a entității denotate de nominalul regent, atunci RR conține un timp trecut – vezi (19g.,h.).

În plus, exemplul din (19e.) arată că atunci când este vorba de o distrugere parțială a entității denotate de GN regent subordonată RR poate conține un morfem prezent. Cu toate acestea, prezentul este doar posibil nu și obligatoriu – exemplul (19f.) indicând folosirea unui morfem trecut în contextul unei distrugerii parțiale. Din moment ce ambele propoziții vorbesc despre distrugerea parțială a aceleiași clădiri, folosirea unor timpuri diferite ar putea indica opțiunea fiecărui autor de a accentua fie posibilitatea unei eventuale refaceri a clădirii pentru a îndeplini același scop ca și înainte de distrugere ((19e.) fiind astfel paralel cu (18d.) și (19d.)), fie distrugerea în sine, care are drept urmare încetarea funcționării Ministerului de Externe în acea clădire, ca în (19f.).

Majoritatea exemplurilor din (18) și (19) de mai sus au indicat folosirea unui morfem trecut în subordonată RR atunci când timpul de referință al nominalului regent este trecut. Exemplele din (20) și (21) de mai jos sunt oferite pentru a ilustra folosirea trecutului în RR atunci când timpul de referință al substantivului regent este prezent/ nedeterminat. Verbul din subordonată poate aparține clasei aspectuale a *non-stărilor*, ca în (20c.) - (21a.,b.), dar și clasei aspectuale a *stărilor*, cu condiția ca din context să reiasă că *starea* la care se face referire aparține trecutului. Mai precis, în (20a.) *starea* denotată în RR este văzută ca trecută deoarece predicatul regent indică terminarea ei prin întoarcerea românilor în țară, iar în (20b.) *starea* denotată în RR este văzută ca trecută deoarece RR conține un adverb temporal trecut ('pe vremuri').

- (20) a. *Mai mulți români care au stat în Spania fără forme legale s-au întors sâmbătă seara voluntar în țară. [...]Asociația pentru Protecția Internațională a Românilor a organizat sâmbătă, la ora 21.45, [...] o întâlnire cu mai mulți cetățeni români care s-au întors din Spania⁴⁸.*
b. *[...]În plus, aerul de libertate al anilor '60 dădea frâu liber experimentării, iar hainele care se purtau pe vremuri doar la ocazii speciale erau văzute în orice club de noapte, restaurant sau chiar la plimbarea de seară a câinelui familiei⁴⁹.*
c. *Nu era acum Olga aceea pe care cu 5 luni în urmă o văzusem.* (Gram.Acad.2:281)

⁴⁷<http://www.nizkor.org/hweb/imt/tgmwc/tgmwc-07/tgmwc-07-64-05.shtml>

⁴⁸ http://www.realitatearomaneasca.ro/content.php?c=articole&id_categorie=3&articol_id=6259&article=romanii+care+lucreaza+ilegal+in+spania+se+intorc+voluntar+acasa

⁴⁹ http://www.sfin.ro/articol_6867/balenciaga__orele_pasarii_phoenix.html

- (21) a. *Suddenly, clothes that had been worn for only a couple of hours found their way back into the closet instead of the hamper when the boys had to wash, dry and put them away themselves⁵⁰. (Deodată, hainele care fuseseră purtate timp de câteva ore ajungeau înapoi în dulap, în loc de coșul de rufe murdare, când băieții trebuia să le spele ei înșiși, să le pună la uscat și apoi în dulap.)*
- b. *In front of me, [...] I again saw a person who appeared to be the same man I had seen earlier[...] ⁵¹. (În fața mea am văzut din nou o persoană care părea să fie același bărbat pe care-l văzusem mai devreme.)*

În absența unei strategii contextuale de situare a stării din RR în trecut, subordonata va conține un morfem prezent atunci când substantivul regent are un timp de referință prezent/nedeterminat. Exemplele din (22) - (23) de mai jos conțin stări propriu-zise în subordonatele RR, iar cele din (24) - (25) conțin stări derivate din alte clase aspectuale de verbe, fiind echivalente exemplelor din (14) – (15) și, respectiv, (16) – (17) de mai sus.

- (22) a. *Mama și sora mea m-au vizitat pentru prima oară în mai și au fost foarte impresionate de oamenii prietenoși de aici, de frumusețea locului în care locuiesc la țară[...] ⁵².*
- b. *În plus, mi s-a îndeplinit visul pe care-l am de mai mulți ani: de a avea o viață tihnită, de a fi grădinar, de a avea o casă și o grădină la țară⁵³.*
- (23) a. *I moved to the town I live in now almost 20 years ago⁵⁴. (M-am mutat în orașul în care locuiesc acum în urmă cu 20 de ani.)*
- b. *The dream I've had about witnessing a Sinatra recording session came true [...] ⁵⁵. (Visul pe care-l am de a fi martor la o ședință de înregistrări cu Frank Sinatra mi s-a împlinit.)*
- (24) a. *Pe Julliane Moore nu am cunoscut-o: când am ajuns eu pe platouri se terminaseră deja filmările pentru scenele în care juca [joacă] ea ⁵⁶.*
- b. *Fondurile pe care le acordă Uniunea Europeană României pentru dezvoltarea agriculturii în cadrul Programului SAPARD nu au ajuns încă la beneficiari, însă această situație va fi remediată până la sfârșitul lunii octombrie, a declarat Ilie Sârbu⁵⁷.*
- c. *Anul acesta, daunele totale cauzate de piraterie se ridică la 74,5 milioane de dolari, incluzând muzică, jocuri, filme și programe. Iar cei care schimbă fișiere în rețea au contribuit la această sumă⁵⁸.*
- (25) a. *Mr. Higgins further clarified that [...] the Auditor allocated the funds that the Department uses to pay for substitutes in the per pupil [allocation] to the charter schools⁵⁹. (Dl Higgins a mai precizat că [...] Auditorul a alocat fondurile pe care le folosește Departamentul pentru a plăti către școlile private sumele echivalente*

50<http://www.flylady.net/pages/FlyLaundry3.asp>

51<http://www.mindytran.com/witness%20statement.htm>

52http://www.formula-as.ro/reviste_590_44_richard-proctor.html

53http://www.formula-as.ro/reviste_590_44_richard-proctor.html

54http://sleepynewmommy.blogspot.com/2006_02_01_sleepynewmommy_archive.html

55<http://www.amazon.com/Frank-Sinatra-Off-Record-Documentary/dp/B000009NNC>

56<http://www.cotidianul.ro/index.php?id=4900&art=258&cHash=1ff7503dfb>

57<http://old.revistapresei.ro/RO/articol.cfm?Sectiune=Esential&ID=64998>

58<http://www.anchete.ro/articol.php?a=1180>

alocației pe cap de elev.)

b. *I made friends and found people who share my opinions and views⁶⁰. (Mi-am făcut prieteni și am întâlnit oameni care îmi împărtășesc părerile și opiniile.)*

Datele analizate în această secțiune duc la concluzia că forma verbală din subordonata RR depinde și de clasa aspectuală a verbului din propoziția regentă, nu numai de timpul din regentă, clasa aspectuală a verbului din subordonată și de timpul de referință al grupului nominal regent. Cu alte cuvinte, atunci când regenta conține un verb la trecut dintr-o clasă aspectuală telică și indică distrugerea entității denotate de GN determinat de o RR, verbul din RR poate fi doar la un timp trecut. Trebuie menționat că - într-un context mai larg - există posibilitatea ca vorbitorul să 'anuleze' efectele distrugerii respectivei entități folosind un timp prezent pentru a sugera o eventuală refacere a acesteia. Când, însă, verbul din regentă nu indică distrugerea entității denotate de nominalul determinat de o RR, acesta poate fi asociat cu un timp de referință prezent iar verbul din RR poate fi la un timp trecut (dacă este vorba de *stări* și *non-stări* văzute ca anterioare momentului vorbirii) sau la un timp prezent (caz în care RR are un dublu acces temporal fiind interpretată ca anterioară față de verbul din regentă dar și față de momentul vorbirii atunci când este vorba de o *stare* care există începând cu un moment anterior momentului vorbirii). Prin urmare, datele prezentate în acest subcapitol susțin existența unei corelații între (i) o formă verbală de prezent, (ii) o proprietate individual-level și (iii) un timp prezent/viitor al existenței entității în discuție, nuanțând cel de-al treilea factor prin introducerea ideii de relevanță pentru vorbitor. Cu alte cuvinte, dacă entitatea denotată de GN regent poate fi refăcută după o eventuală distrugere (și astfel readusă în 'prezentul' relevant vorbitorului), subordonata relativă restrictivă poate conține un morfem prezent.

4. Relația de posterioritate

În această secțiune analizăm exemple în care subordonatele relative restrictive stabilesc o relație de posterioritate temporală față de regentele lor. Ca și în cele două secțiuni anterioare, vom vedea că există contexte cu și fără prezența fenomenului de concordanță a timpurilor.

Atunci când în regentă apare un verb la trecut, fenomenul de concordanță a timpurilor apare în două cazuri. Pe de o parte, dacă timpul de referință al grupului nominal regent este trecut, acest fapt va fi indicat prin folosirea unei expresii de tipul 'urma să' / 'avea să' în subordonată - ca în (26) - (27) de mai jos. Pe de altă parte, dacă timpul de referință al substantivului regent este prezent/ nedeterminat, acțiunea din RR se petrece în trecut, fapt indicat prin mai multe mijloace: (i) folosirea unui adverb temporal trecut în propoziția regentă care să plaseze ambele acțiuni în trecut (vezi (28a.), (29a.)), (ii) folosirea unui adverb temporal trecut în subordonată care să plaseze acțiunea din RR în trecut față de momentul vorbirii (vezi (28b.), (29b.)), (iii) existența unui context mai larg din care să reiasă anterioritatea față de momentul vorbirii a acțiunii/stării din regentă (vezi(28c.-f.)-(29c.-f.)).

(26) *Anchetele inițiate de autorități în cazul exploziei de la Flămânzi de joi seara continuă [...]. Structura ce urma să fie dezafectată se afla chiar la marginea comunei, la limita*

⁵⁹<http://www.boe.k12.hi.us/STATE/BOE/Minutes.nsf/7d59b00aff8d3cf50a2565cb00663e82/f4b31f0c027af5380a256ce600642737?OpenDocument>

⁶⁰http://myreflexions.blogspot.com/2006_03_01_myreflexions_archive.html

- cu satul Cordon⁶¹.
- (27) *The law that was going to allow the divorced parent to claim the kid simply because the divorce decree said so was repealed by the Gulf Opportunity Zone Act of 2005, signed into law on 12/26/2005⁶². (Legea care urma să permită parinților divorțați să ceară custodia copilului doar pe baza actului de divorț a fost abrogată.)*
- (28) a. *Lucram la PRO TV iar în 1998 am cunoscut pe cineva care mi-a cerut să fac un spot și un pliant⁶³.*
 b. *Pregătisem ceva pentru delegații care soseau/ aveau să sosească a doua zi. (Gram.Acad.2: 370)*
 c. *[Membrii trupei] Cargo [...] au compus 1989, un cântec ce avea să prevestească evenimentele din decembrie⁶⁴.*
 d. *Într-un aeroport stătea o tânără care urma să facă o călătorie mai lungă⁶⁵.*
 e. *Rolul lui Liviu Luca era, spun procurorii, "să îi convingă pe salariați să-l împuternicească să le reprezinte interesele în raport cu MEC, cu privire la deciziile ce urmau a fi luate în procesul de transfer al pachetului de 8% din acțiunile Petrom [...]"⁶⁶.*
 f. *Casa în care urma să locuiesc era vopsită în alb, cu canaturi albastre la ferestre și uși. [...] În timp ce-mi scoteam bagajele din mașină, mă pregăteam pentru tirada de întrebări ce urma cu siguranță să mi le adreseze încet, încet.⁶⁷*
- (29) a. *Then I met a man who asked me to marry him⁶⁸. (Apoi am întâlnit un bărbat care m-a cerut de nevastă.)*
 b. *My mom picked her up from a lady that was going to drive her to an animal shelter within the next couple of days.⁶⁹. (Mama mea a luat-o de la o doamnă care era pe cale să o ducă la un adăpost de animale în următoarele zile.)*
 c. *I asked him what he was working on, and he said he had just written a song that was going to be on Toby Keith's next CD⁷⁰. (L-am întrebat la ce lucra și el a zis că tocmai compusese un cântec care urma să apară pe următorul CD al lui Toby Keith.)*
 d. *Commander Maj-Gen Soe Naing [...] cordially greeted Mon State delegates who were going to attend the USDA annual general meeting⁷¹. (Comandantul Maj-Gen Soe Naing [...] i-a salutat cordial pe delegații din Mon State care urmau să pariticpe la întâlnirea generală anuală a USDA.)*
 e. *376 days ago [...] I made a decision that was going to affect me on a level that nothing had ever had on me before⁷². (Acum 376 de zile am luat o hotărâre care avea să mă*

⁶¹<http://www.implosionworld.com/news/romania.htm>

⁶²<http://www.thetaxbook.com/forums/showthread.php?t=3495>

⁶³<http://www.wall-street.ro/articol/Interviuri/20398/Felix-Tataru-Un-om-care-a-lucrat-20-30-de-ani-in-publicitate-si-si-a-facut-treaba-bine-poate-fi-Prim-Ministru.html>

⁶⁴<http://ro.wikipedia.org/wiki/Cargo>

⁶⁵http://www.imaginelife.ro/dragoste/articole-de-dragoste/ultimul_biscuit/

⁶⁶http://www.jurnalul.ro/articol_67447/zsolt_nagy__eu_pot_sa_rezolv_cativa_ministri_.html

⁶⁷<http://www.gradinacudoinuci.descult.com/category/proza-scurta/>

⁶⁸<http://www.citybeat.com/2001-05-10/cover3.shtml>

⁶⁹<http://profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendid=108628373>

⁷⁰<http://www.noiseboxmedia.com/dad/>

⁷¹<http://www.myanmar-information.net/infosheet/2005/051035.htm>

⁷²<http://www.r4nt.com/v5/article/147/>

afecteze într-o măsură în care nu mă mai afectase nimic înainte.)

- f. *When I was a teenager, I constantly dreamed of the house that I was going to live in when I grew up⁷³. (Când eram adolescent, visam întruna la casa în care aveam să locuiesc când voi fi mare.)*

Exemplele din (30) – (31) de mai jos conțin contexte în care corespondența timpurilor nu se aplică în mod necesar. Observăm că în RR poate apărea un morfem prezent/ viitor când se îndeplinește condiția ca substantivul regent să aibă un timp de referință prezent, verbele care apar în RR putând aparține oricărei clase aspectuale. Astfel, subordonata RR poate conține fie *stări* (vezi (30f.-h.) - (31g.,h.)), fie *non-stări* (vezi(30a.-e.) (31a.-e.)), întrucât o proprietate/ acțiune care se manifestă într-un interval temporal posterior față de timpul de referință trecut al regentei poate fi valabilă în prezent sau viitor, dacă nu există un adverb de timp care să o plaseze în trecut.

- (30) a. *L-ai văzut pe profesorul care va conferenția/ conferențiază mâine? (Gram.Acad. 2: 369)*
b. *Au sosit cele două studente de la FJSC [...] care vor studia aici un semestru⁷⁴.*
c. *În martie 2004 [...] a fost constituit un grup de lucru care va elabora [...] un nou proiect de nomenclator al profilurilor și specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, în conformitate cu cerințele europene, cerințele pieței muncii⁷⁵.*
d. *Anul trecut, înaintea aderării celor 10 țări, un centru universitar a organizat o festivitate de prezentare a țărilor care vor intra în UE⁷⁶.*
e. *Ministerul Transporturilor a anunțat, ieri, noul mers al trenurilor care va intra în vigoare din 10 decembrie 2006 și va fi valabil până pe 8 decembrie 2007⁷⁷.*
f. *Finanțele au ales avocații care vor reprezenta România la Washington⁷⁸.*
g. *Deja, țărănistul a stabilit numele celor care vor reprezenta regiunile din vestul țării⁷⁹.*
h. *El afirmă că autoritățile nu doar că au stat degeaba, ci au și comis între timp două gafe majore care vor cântări probabil în decizia pe care o va lua UE⁸⁰.*
(31) a. *Today we delivered a product that will give the Air Force new operational capabilities [...]⁸¹. (Azi am livrat un produs care va asigura Forțelor Aeriene noi capacități operaționale.)*
b. *How did you meet the guests that will be introduced later in the show?⁸² (Cum i-ai întâlnit pe invitații ce vor fi prezentați mai târziu în emisiune?)*
c. *Abbas formed a committee that will meet Saturday to look at his options for the future,*

73http://www.digsmagazine.com/lounge/lounge_movinghome.htm

74<http://cyberculture.ro/blog/?cat=19>

75<http://www.almamater.md/moldova/index.html>

76<http://www.repereromanesti.ro/nr20050329/desch07.htm>

77 http://www.ziare.com/?ziare=details&a_id=48901

78 http://www.zf.ro/articol_76964/finantele_au_ales_avocatii_care_vor_reprezenta_romania_la_washington.html

79 http://www.hotnews.ro/pp_articol_16821-Contract-prenuptial-in-tripleta-PD-PLD-PNTCD.htm

80 <http://www.businessmagazin.ro/articole/Nu-ne-mai-trageti-pe-dreapta-603-1.html>

81 http://209.85.129.104/search?q=cache:YvY5xFtmvSYJ:www.is.northropgrumman.com/integrator/2002_data/i_dec02.pdf+%22delivered+a+product+that+will%22&hl=en&ct=clnk&cd=9&client=firefox-a

82<http://austinche.name/docs/tolstoy.txt>

- Erekat said⁸³. (Abbas a format un comitet care se va întruni sâmbătă pentru a-i evalua opțiunile pentru viitor, a spus Erekat.)
- d. *The Department of Education last week selected the first states that will be allowed to use a "growth model" to determine adequate yearly progress for schools under the No Child Left Behind Act [of 2001]*⁸⁴. (Săptămâna trecută Departamentul Pentru Educație a selectat statele care vor avea permisiunea să folosească un 'model de creștere' pentru a afla cu exactitate progresul anual înregistrat de școlile care cad sub incidența Legii Învățământului din 2001.)
- e. *Peru passed a law that will improve environmental regulation by creating a tribunal to coordinate environmental agencies*⁸⁵. (Peru a adoptat o lege care va îmbunătăți reglementările privind mediul încopjurător prin crearea unui tribunal care să coordoneze agențiile de mediu.)
- f. *About a decade ago [...] George Stevens, Jr.[...] produced the film that you will see tonight [...]*⁸⁶. (Cu aproximativ zece ani în urmă, George Stevens Jr. a fost producătorul filmului pe care îl veți viziona deseară.)
- g. *Houston Mayor Bill White, today announced the members of the group that will represent Houston during its 2016 Olympic Games bid presentation to the United States Olympic Committee (USOC)*⁸⁷. (Primarul orașului Houston, Bill White, a anunțat astăzi membrii grupului care va reprezenta orașul în oferta de licitație pentru Jocurile Olimpice din 2016 depusă la Comitetul Olimpic al Statelor Unite.)
- h. *Next, the attendees were asked to list and prioritize [...] those issues that will weigh heavily on the future of Prince George's County*⁸⁸. (În continuare, celor prezenți li s-a cerut să alcătuiască o listă în ordinea importanței a acelor aspecte care vor cântări greu în viitorul [ținutului] Prince George's County)

Exemplele analizate în această secțiune indică faptul că prezența unei forme verbale trecute în propoziția regentă nu este de ajuns pentru a determina apariția unui morfem similar în subordonata RR. Folosirea unui morfem trecut în RR este determinată de un timp de referință trecut al grupului nominal regent sau - când timpul de referință al acestuia este prezent – de existența în regentă sau subordonată a unui adverb care indică trecutul. În oricare din aceste cazuri, deși posterioară situației din regentă, proprietatea menționată în subordonată este văzută ca anterioară momentului vorbirii, indiferent de clasa aspectuală a verbului din subordonată (i.e. *stare* sau *non-stare*). Concordanța timpurilor nu se aplică, însă, atunci când grupul nominal regent face referire la o entitate al cărei timp de referință este prezent, o dovadă în plus în favoare corelației dintre un morfem prezent, o proprietate individual-level și un timp prezent al existenței entității în cauză.

⁸³http://www.usatoday.com/news/world/2006-12-01-palestinians_x.htm

⁸⁴<http://72.14.221.104/search?q=cache:6AuoDTBtDa8J:www.edweek.org/ew/articles/2006/05/24/38growth.h25.html+%22+selected+the+first+states+that+will%22&hl=en&ct=clnk&cd=1&client=firefox-a>

⁸⁵http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m0BEK/is_10_12/ai_n7577233

⁸⁶<http://72.14.221.104/search?q=cache:gBq40SXra3kJ:www.jfklibrary.org/NR/rdonlyres/9BAB313B-A119-47B4-9BB8-6CB8766241A7/26282/DDaytoBerlin62005.pdf+%22produced+the+film+that%22&hl=en&ct=clnk&cd=16&client=firefox-a>

⁸⁷ <http://www.houstontx.gov/mayor/press/20060622.html>

⁸⁸ <http://www.bizroundtable.org/vision1.html>

5. Concluzii

Studiul de față a avut drept scop analizarea relațiilor temporale care se stabilesc între subordonatele relative restrictive și regentele lor. Datele prezentate au dus la concluzia că forma verbală din subordonată depinde de: (i) forma verbală din regentă, (ii) clasa aspectuală căreia îi aparține verbul din regentă, (iii) clasa aspectuală căreia îi aparține verbul din subordonată, și (iv) timpul de referință al grupului nominal regent. Considerăm că dintre acești factori ultimul este decisiv întrucât dacă entitatea la care face referire substantivul regent are un timp de referință trecut, atunci în subordonată se poate folosi doar un timp trecut. În plus, posibilitatea de a folosi un timp prezent depinde nu numai de un timp de referință prezent al entității respective, ci și de existența unei proprietăți individual-level și a unui verb din clasa aspectuală *stare* în subordonată.

În privința paralelismului dintre domeniul verbal și cel nominal trebuie să facem două precizări. În primul rând, interpretarea temporală a grupului nominal este la fel de importantă ca interpretarea temporală a grupului verbal. În al doilea rând, noțiunea de ‘dublu acces temporal’ folosită de lingviști pentru a explica datele din domeniul verbal (mai precis, contextele vorbirii indirecte) poate fi folosită și pentru a explica datele din domeniul nominal (mai precis relativele restrictive).

6. Bibliografie

- Abusch, D. 1997. “Sequence of Tense and Temporal de re”, *Linguistics and Philosophy* 20 (1), pp. 1 – 50
- Bidu-Vranceanu, Angela et al. 1997. *Dicționar general de științe. Științe ale limbii*, Editura Științifică, București
- Comrie, B. 1985. *Tense*, Cambridge: CUP
- Cornilescu, Al. 1982. *English Syntax*, vol. 2, Bucharest University Press, Bucharest
- Cornilescu, Alexandra. 1996b. *Concepts of Modern Grammar. A Generative Grammar Perspective*, Editura Universității din București
- Cornilescu, Al. 2004a. *Complementation in English*, Bucharest: Bucharest University Press
- Cornilescu 2004b. “On Aspect and Case: Investigating Romanian Nominalizations”, in Gueron, J. & J. Lecarme (eds) *The Syntax of Time*, MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London, pp. 75-114
- Declerck, R. 1991. *Tense in English: its structure and use in discourse*, London: Routledge.
- Declerck, R. 1999. “Remarks on Salkie and Reed’s ‘Pragmatic Hypothesis’ of Tense in Reported Speech”, *English Language and Linguistics* 3 (1), pp. 83 – 116
- Declerck, R. 2001. “Temporal Means of Expressing Point of View”, paper presented at the *Conference on ‘Tense and point of view’*, Paris, 13 – 15 December
- Declerck, R., I. Depraetere 1995. “The Double System of Tense Forms Referring to Future Time in English”, *Journal of Semantics* 12, pp. 269 – 310
- Duțescu-Coliban, T. 1983. *Grammatical Categories of English*, București: Editura Universității din București
- Enç, M 1981. *Tense without scope: An Analysis of Nouns as Indexicals*, PhD. Dissertation, University of Wisconsin- Madison
- Enç, M 1987. “Anchoring Conditions for Tense”, in *Linguistic Inquiry* 18(4), pp. 633-657
- Giorgi, Al., F. Pianesi 1997. *Tense and Aspect. From Semantics to Morphosyntax*, Oxford University Press, New York, Oxford

- Gramatica limbii române*, Editura Academiei, vol I-II, București, editia a 2-a, 1966
- Grice, H.P. 1975. "Logic and Conversation", in Cole, P., J.L. Morgan (eds) Syntax and Semantics 3: Speech Acts, New York: Academic Press, pp. 41-58
- Grosu, Alexander, Fred Landman. 1998. "Strange Relatives of the Third Kind", *Natural Language Semantics* 6, pp. 125-170
- Hornstein, N. 1990. As Time Goes by. Tense and Universal Grammar, The MIT Press, Cambridge, London
- Kratzer, A. 1988. "Stage-level and Individual-level Predicates", in Bach, E., Kratzer, A. and B. Partee (eds.) Papers on Quantification, University of Massachusetts, Amherst, pp. 147-222
- Lecarme, J. 1996. "Tense in the Nominal System: the Somali DP", in Lecarme, J., Lowestamm, J. and U. Shlonsky (eds.) Studies in Afroasiatic Grammar, Paper from the 2nd Conference on Afroasiatic Languages, Sophia Antipolis 1994, The Hague, Holland Academic Graphics, pp. 159-178
- Lecarme, J. 1999. "Nominal Tense and Tense Theory", in Corblin, F., Dobrobie-Sorin, C., and J-M. Marandin (eds) 2004 Empirical Issues in Formal Syntax and Semantics 2, Selected Papers from 'Colloque de Syntaxe et Sémantique de Paris 7', The Hague, Holland Academic Graphics, pp. 333-354
- Lecarme, J. 2003. "Nominal Tense and Evidentiality", in Gueron, J. and L. Tasmowski (eds) Temps et point de vue. Tense and point of view, Université Paris X, pp. 277-299
- Lecarme, J. 2004. "Tense in Nominals", in Gueron, J. and J. Lecarme (eds.) 2004 The Syntax of Time, MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London, pp. 440-475
- Leech, G. N. 1988. Meaning and the English Verb, 2nd edition, Longman, London & New York
- Milsark, G. 1977. 'Toward an explanation of certain peculiarities of the existential construction in English', *Linguistic Analysis* 3, pp. 1-29.
- Musan, R. 1995. On the Temporal Interpretation of Noun Phrases, PhD. thesis, MIT
- Reichenbach, H. 1947. Elements of Symbolic Logic, MacMillan, London.
- Salkie, R., S. Reed 1997. "Time Reference in Reported Speech", *English Language and Literature* 1, pp. 319-348
- Smith, C. 1978. "The Syntax and Interpretation of Temporal Expressions in English", *Linguistics and Philosophy* 2, pp. 43-99.
- Smith, C. 1997. The Parameter of Aspect, 2nd edition, Kluwer Academic, Dordrecht/ Boston/ London
- Smith, C. 2004. "The Domain of Tense", in Gueron, J. and J. Lecarme (eds.) 2004 The Syntax of Time, MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London, pp. 597-619
- Stowell, T. 1993. "The Syntax of Tense", ms. UCLA
- Ștefănescu, I. 1988. English Morphology. The Nominal and Verbal Categories, vol. 1, București: Editura Universității din București
- Tonhauser, J. 2006. The Temporal Semantics of Noun Phrases: Evidence from Guaraní, PhD. thesis, Stanford University